

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 24 декември 2020 година, врз основа на примена жалба од Фондација Метаморфозис, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот „Нетпрес“, со текстот насловен „Лидер открива кој брише фејсбук содржини во Македонија“, го прекрши Кодексот на новинарите во членот 1.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 25 ноември 2020 година, Фондацијата за интернет и општество „Метаморфозис“ поднесе жалба за текстот со наслов „Лидер открива кој брише фејсбук содржини во Македонија“, објавен на 12 ноември 2020 година, на интернет – порталот „Нетпрес“ (www.netpress.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи неточно и нефер известување и незастапена втора страна, односно дека Кодексот на новинарите е прекршен во членот 1.

Жалителот како невестинити ги отфрла написите во текстот на „Нетпрес“ дека вработени во Фондацијата бришеле содржини од социјалната мрежа Facebook. Од „Метаморфозис“ појаснуваат дека програмата за проверка на факти, што ја користат во организацијата не содржи опција за отстранување или бришење на содржини од социјалната мрежа Facebook.

Жалителот истакнува дека иако спорната содржина не била целосно објавена на интернет - порталот „Нетпрес“ туку дека бил посочен линк до оригиналната содржина која води до друг портал, читателите лесно можеле да дојдат до неа, на којашто биле објавени и имињата и фотографии од вработените. Подносителот на жалбата смета дека со објавувањето на имињата и презимињата на речиси сите вработени се врши исклучително злонамерно неновинарско однесување, кое претставува повик на јавен линч, а со објавата на невестинитите тврдења се нанесува голема штета врз угледот на Фондацијата „Метаморфозис“ и на сите вработени.

„Дополнителна штета се прави со објавување на имиња на лица кои одамна не се дел од тимот на „Метаморфозис“, што претставува уште една груба манипулација и дезинформација. Спротивно на новинарска етика, ниту еден од медиумите што ги имаат објавено клеветничките написи нема побарано коментар од „Метаморфозис“, ниту од која било друга засегната страна, што е во директна спротивност на Кодексот на новинари на Македонија“, се вели во поднесената претставка.

Во прилог на претставката до Советот за етика, жалителот достави и примерок од демантот, испратен до медиумот.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „Нетпрес“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Медиумот не одговори на наводите на жалбата.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и едногласно одлучи дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членот 1.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 24 декември 2020 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Комисијата, најнапред, заклучи дека оспорениот текст е непрофесионален и неетички, пред сè, од аспект на обезбедување минимум објективна и проверена информација.

Порталот „Нетпрес“ текстот го пренесува цитирајќи друг медиум, кој објавува вест дека група вработени во невладината организација „Метаморфозис“ бришеле содржини на „Facebook“, без таквите наводи воопшто да ги поткрепи со аргументи или докази, ниту да наведе каков било извор на информацијата. Тоа што „Нетпрес“ се повикал на друг медиум и преземениот текст го пренел во лимитирана форма, воопшто не го иззема од одговорност. Ова уште повеќе што до оригиналната и целосна содржина посочил и линк, па оттука информацијата била лесно достапна за секого.

Став на Комисијата е дека медиумите се одговорни и за пренесување на искажаното во другите медиуми, зашто со нивното објавување таквите содржини добиваат јавност. Вака пренесената вест е еднострана и лесно може да доведе до јавно „жигосување“ на индивидуи и негативно да се одрази врз репутацијата и угледот на организацијата. Фондацијата не добила простор да ги потврди или отфрли таквите информации, а новинарот не го испочитувал основното новинарско правило да побара став од сите засегнати страни, во случајов и од „Метаморфозис“, чии вработени се предмет на тврдења дека бришеле содржини на социјалните мрежи.

Оттука, членовите на Комисијата најдоа дека интернет порталот „Нетпрес“ го прекршил **членот 1** од Кодексот на новинарите, чија отстапка особено е нагласена во насловот и во следните реченици:

„Лидер открива кој брише фејсбук содржини во Македонија“.

„Во изминатите месеци на Фејсбук може да се забележи дека често се отстрануваат содржини. Ова се случува откако социјалната мрежа лансираше програма за fact checking.“

„Порталот Лидер ги открива лицата кои бришат содржини од Фејсбук во Македонија. Во Македонија, регистрирани факт чекери се од невладината организација Метаморфозис, кои имаат своја платформа.“

Новинарот треба да обезбеди „втора страна“, односно да им даде можност на сите засегнати во новинарскиот производ да го кажат својот став. Ова особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика.

Проверката на податоците и точноста се морални императиви на новинарството, затоа новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора. Доколку новинарот процени дека непотврдена информација е од јавен интерес, должен е да ја објави, но со јасна назнака дека станува збор за непотврдена информација.

Во продолжение, Комисијата утврди дека интернет – порталот „Нетпрес“ ја испочитувал обврската и целосно го објавил демантот испратен од „Метаморфозис“. Со тоа, медиумот покажал чувство на морална одговорност и го заштитил својот интегритет и интегритетот на новинарот.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

На седницата на 24 декември 2020 година, членот на Комисијата Теофил Блажевски беше изземен од расправата, во согласност со член 11 од Правилникот за работа поради судир на интереси, а сè со цел, да се обезбеди мериторност во одлучувањето и спречување на делегитимирање на одлуката на Комисијата.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Лилјана Пецова – Илиеска, Мери Јордановска и Ердем Ахмет.

Се обврзува интернет – порталот „Нетпрес“ (www.netpress.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

Бул. Митрополит Теодосиј Гологанов 54/2
1000 Скопје, Македонија

www.semm.mk info@semm.mk (02) 3222-595

